

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/171/146/95

WYBORY PREZYDENCKIE A OPINIE EPISKOPATU POLSKI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

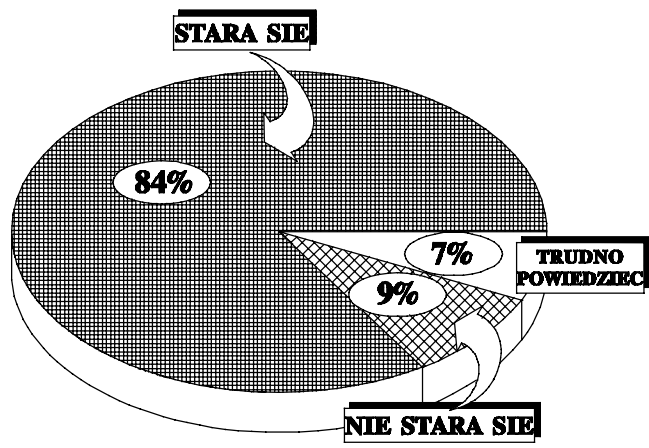
Pod koniec sierpnia Episkopat Polski ogłosił list w sprawie zbliżających się wyborów prezydenckich, w którym podkreślił znaczenie udziału w nich każdego obywatela oraz zalecił rozwagę przy wyborze kandydata. Szczególny nacisk położono na ocenę pretendentów z punktu widzenia ich aktywności politycznej w poprzednim systemie. Zdaniem Episkopatu, ludzie zaangażowani w podtrzymywanie władzy komunistycznej, a tym bardziej uczestniczący w rządach PRL, nie są odpowiednimi kandydatami na stanowisko prezydenta III RP. Lewa część sceny politycznej zinterpretowała tę wypowiedź jako ukryty atak polityczny, natomiast pozostali - jako prawomocną opinię instytucji będącej dla większości społeczeństwa autorytetem moralnym. W tej rozbieżności ocen ujawnia się pewien ogólniejszy dylemat dotyczący postrzegania miejsca i roli Kościoła w życiu społecznym i politycznym w kraju. Swoje zdanie na temat znaczenia opinii Episkopatu Polski dla kampanii przedwyborczej i wyborów prezydenckich przedstawiali respondenci we wrześniowym sondażu CBOS¹.

Episkopat a kampania wyborcza

Nie ulega wątpliwości, iż społeczeństwo dostrzega zaangażowanie się Episkopatu w wybory prezydenckie. Zdecydowana większość badanych uważa, że władze duchowne nie zachowują faktycznej niezależności w toku kampanii wyborczej i starają się wpłynąć na wyniki wyborów. Tylko niespełna jedna dziesiąta ankietowanych jest przeciwnego zdania.

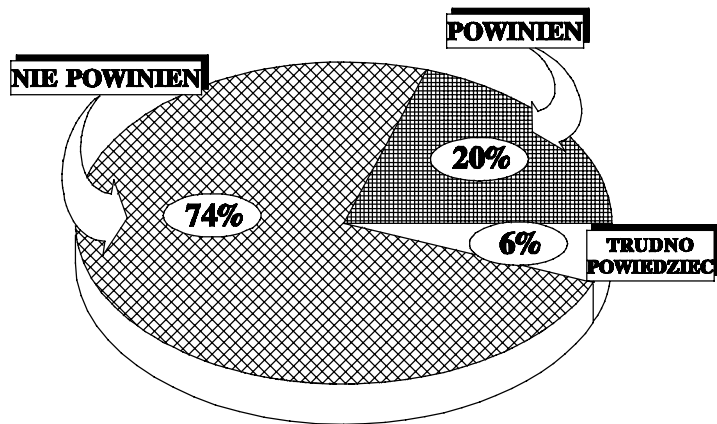
¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (64), 1-4 września '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=1150).

RYS. 1. CZY, PANA (I) ZDANIEM, EPISKOPAT STARA SIĘ CZY TEŻ NIE STARA WPŁYNAĆ NA WYNIKI WYBORÓW PREZYDENCKICH?

Angażowanie się władz duchownych w wybory, podobnie zresztą jak angażowanie się Kościoła w sprawy polityki jako takiej, nie spotyka się z aprobatą społeczną. Niemal trzy czwarte badanych uważa, że Episkopat nie powinien - oficjalnie czy też nieoficjalnie - usiłować wpływać na wyniki wyborów prezydenckich. Takie starania władz duchownych uznaje za pożądane tylko jedna piąta ankietowanych.

RYS. 2. CZY, PANA (I) ZDANIEM, EPISKOPAT POWINIEN CZY TEŻ NIE POWINIEN STARAĆ SIĘ WPŁYNAĆ NA WYNIKI WYBORÓW?

Poglądy i oczekiwania co do roli Episkopatu w wyborach prezydenckich różnicuje przede wszystkim stosunek badanych do religii - w tym głównie intensywność praktyk religijnych. Im większa częstość tych praktyk, tym częstsze opinie, że biskupi powinni starać się wpłynąć na wyniki wyborów. Jednak, ogólnie rzecz biorąc, nawet wśród osób często praktykujących zdania w tej kwestii są podzielone: grupy zwolenników i przeciwników angażowania się najwyższych władz kościelnych w wybory okazały się tak samo liczne.

Tabela 1

w procentach

Udział w praktykach religijnych	<i>Czy, Pana(i) zdaniem, Episkopat powinien czy też nie powinien starać się wpłynąć na wyniki wyborów prezydenckich?</i>		
	powinien	nie powinien	trudno powiedzieć
Kilka razy w tygodniu	44	45	11
Raz w tygodniu	25	68	7
Kilka razy w roku	8	87	4
W ogóle nie uczestniczy	7	87	6

Mniejsze znaczenie w tej kwestii mają poglądy polityczne ankietowanych. Ponad jedna trzecia (37%) deklarujących sympatie prawicowe oczekuje, że władze kościelne będą się starały wpłynąć na decyzje wyborcze społeczeństwa, większość jednak (59%) stoi na stanowisku, że Kościół powinien zachować w tym przypadku neutralność i apolityczność.

Za aktywną rolę Episkopatu w zbliżających się wyborach prezydenckich stosunkowo częściej niż inni opowiedziały się kobiety, mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym. Najbardziej przeciwni wpływom władz kościelnych na decyzje wyborcze są respondenci z wyższym wykształceniem, mieszkańcy wielkich miast, a także badani niewierzący oraz deklarujący lewicowe poglądy polityczne.

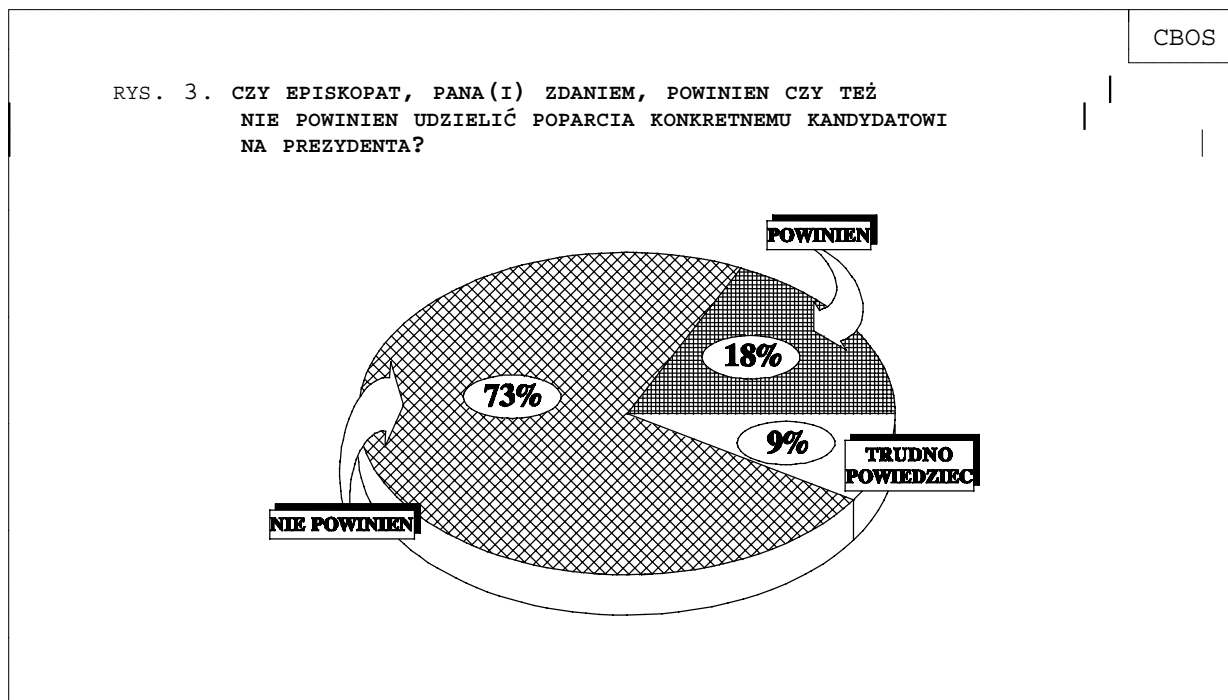
Angażowaniu się władz kościelnych w wybory w równym stopniu przeciwni są ci, którzy zamierzają głosować, jak i osoby niezdecydowane czy zapowiadające swą nieobecność przy urnach wyborczych. Natomiast elektoraty poszczególnych pretendentów do fotela prezydenckiego różnią się w swych oczekiwaniach i poglądach na rolę Episkopatu w wyborach. Najbardziej

nieprzychylnie zapatrują się na nią zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego, Tadeusza Zielińskiego oraz Józefa Zycha (ponad 90% ich elektoratów). O tym, że Episkopat powinien starać się wpłynąć na wyniki wyborów, częściej przekonani są zwolennicy Lecha Wałęsy (47%), a także - choć w mniejszym stopniu - innych polityków ubiegających się o głosy prawicowego elektoratu - Hanny Gronkiewicz-Waltz (35%) czy Adama Strzembosza (38%).

Czy Episkopat powinien kogoś poprzeć?

W nadchodzących wyborach prezydenckich Kościół nie zamierza popierać - co w licznych wypowiedziach potwierdzali jego reprezentanci - żadnego ze startujących w nich kandydatów. Tego rodzaju opinii towarzyszy zwykle formuła głosząca, że oczywiście jego poszczególni przedstawiciele jako pełnoprawni obywatele demokratycznego państwa mają prawo, a - z punktu widzenia reprezentatywności interesów katolickiej większości społeczeństwa - nawet obowiązek, aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, czyli również ujawniać swoje sympatie polityczne. Jest oczywiste, że inaczej jest postrzegane tego rodzaju zaangażowanie proboszcza parafii czy zwykłego księdza, a inaczej - przedstawicieli Episkopatu.

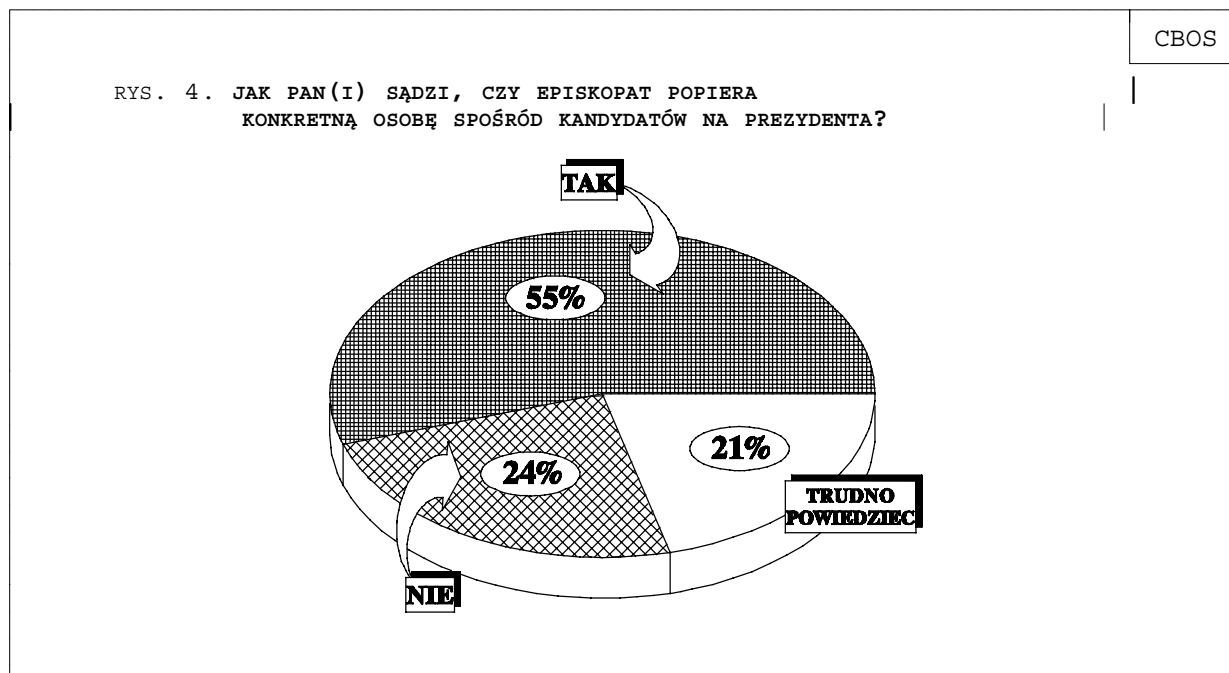
Zdaniem zdecydowanej większości badanych, Episkopat powinien w tym względzie zachować daleko idącą powściągliwość i nie angażować się w poparcie dla któregośkolwiek z kandydatów. Tylko mniej niż co piąty respondent wolałby, żeby na liście kandydatów pojawiła się osoba oficjalnie popierana przez biskupów. Preferencje takie częściej niż pozostali zgłaszają osoby bardzo religijne, respondenci najstarsi, badani z wykształceniem podstawowym; spośród grup społeczno-zawodowych - robotnicy niewykwalifikowani, renciści i emeryci. Za podaniem do wiadomości publicznej nazwiska konkretnego kandydata popieranego przez Episkopat opowiada się niespełna jedna trzecia respondentów deklarujących prawicowe poglądy polityczne.

Nie wydaje się, iżby takie czy inne stanowisko Episkopatu - wskazanie jednego popieranego kandydata czy też brak takiej decyzji - w istotnym stopniu ważyło na decyzjach brania udziału w wyborach. Opinie osób deklarujących udział w głosowaniu i tych, którzy zapowiadają swoją absencję, nie różnią się znacząco. Zdecydowana większość tych ostatnich przeciwna jest opowiedzeniu się przez biskupów za jedną konkretną kandydaturą, a 19% wyraża opinię, że Episkopat powinien poprzeć jakąś konkretną osobę.

O tym, że Episkopat powinien wskazać jednego popieranego przez Kościół pretendenta, najczęściej przekonani są wyborcy Lecha Wałęsy (47%). Wyróżniają się także, choć w zdecydowanie mniejszym stopniu, zwolennicy dwójki innych kandydatów prawicowych - Adama Strzembosza (28%) oraz Hanny Gronkiewicz-Waltz (22%).

Dotychczas biskupi polscy wyrazili jedynie ogólną opinię w kwestii pożądanых i niepożądanых cech pretendentów do urzędu prezydenckiego, zaproponowali także dokonywanie ocen z punktu widzenia ich moralności politycznej oraz historycznej odpowiedzialności. Nie wskazali przy tym żadnych konkretnych preferencji co do osób ubiegających się o prezydenturę. Mimo to ponad połowa badanych sądzi, iż władze duchowne mają już w tej chwili swojego faworyta na najwyższy urząd w państwie i tylko jemu udzielają poparcia.

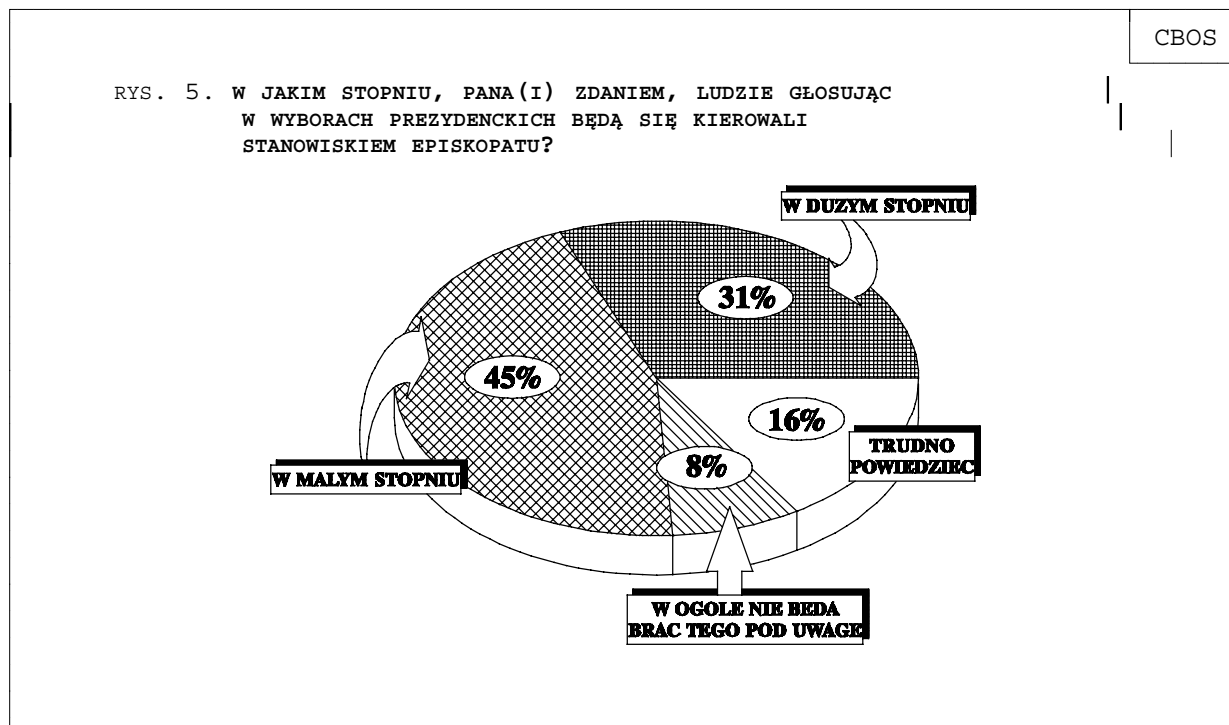
Osoby przeświadczone o istnieniu jednej - wspieranej przez Episkopat - kandydatury, w pytaniu otwartym proszone były o podanie nazwiska owego polityka. Respondenci najczęściej wymieniali Lecha Wałęsę (62% wypowiedzi). Wyraźnie mniej badanych postrzegало w tych kategoriach kandydaturę Hanny Gronkiewicz-Waltz (26%). Tylko sporadycznie jako pretendentów popieranym przez władze kościelne wymieniano innych polityków ubiegających się o głosy prawicowego elektoratu: Adama Strzembosza, Waldemara Pawlaka czy Jana Olszewskiego (łącznie 3% wypowiedzi).

Jak zatem widać, duża grupa ankietowanych, niezależnie od oficjalnego stanowiska Episkopatu, ma już wyrobione zdanie na temat, kto jest wspieranym przez Kościół pretendentem do najwyższego urzędu w państwie. Dużą rolę w tych przekonaniach odgrywają - jak się zdaje - nie tyle oficjalne oświadczenia hierarchów, ile dotychczasowa wiedza badanych o stosunku do spraw religii obecnego prezydenta oraz jego relacjach z przedstawicielami Kościoła. Można zaryzykować tezę, że niezależnie od tego, co władze duchowne uczynią w sprawie wyborów prezydenckich, znaczna część społeczeństwa może przyjmować za pewnik, że oficjalnie czy nieoficjalnie sprzyjają one reelekcji obecnego prezydenta. Już w tej chwili postrzeganie go jako kandydata popieranego przez Kościół silnie określa jego szanse wyborcze. Warto jeszcze

zauważyć, że ponad jedna trzecia (37%) wyborców Lecha Wałęsy to osoby przekonane, że jest on jedynym kandydatem popieranym przez Episkopat. W dużo mniejszym stopniu o tego rodzaju poparciu dla swojego faworyta przekonani są zwolennicy Hanny Gronkiewicz-Waltz (17%).

Czy opinia Episkopatu ma znaczenie dla wyborców?

Ponad połowa ankietowanych sądzi, że przy wyborze prezydenta Polacy raczej w niewielkim stopniu będą się kierować stanowiskiem Episkopatu lub też w ogóle nie będą go brać pod uwagę. Jedynie mniej niż co trzeci respondent uważa, że głosujący w dużym stopniu uwzględniać będą opinię biskupów polskich.

Należy jednak podkreślić, że tylko niespełna co trzynasty z badanych jest skłonny zgodzić się z opinią, że wyborcy całkowicie odrzucą opinię Episkopatu. Można zatem stwierdzić, że - w ocenie ankietowanych - choć polski wyborca przy podejmowaniu decyzji co do osoby przyszłego prezydenta nie będzie się kierował stanowiskiem Kościoła jako decydującą przesłanką, to jednak stanowisko to nie będzie mu również całkiem obojętne.

Przekonanie o dużych możliwościach wpływania przez władze duchowne na decyzje wyborcze społeczeństwa częściej podzielają osoby, które optują za wyznaczeniem przez biskupów jednego konkretnego kandydata. Jednak i oni, mimo że, jak można sądzić, bardziej niż pozostali byłiby skłonni liczyć się z taką decyzją Episkopatu, nie wydają się do końca przekonani o powszechności tego typu zachowań wśród głosujących. Odsetek osób sądzących, że wyborcy w nikłym stopniu będą się kierować stanowiskiem Episkopatu (bądź wcale), jest wśród nich niewiele większy od odsetka tych, którzy uważają, iż stanowisko to w dużej mierze wpłynie na decyzje ludzi przy urnach wyborczych.

Tabela 2

w procentach

<i>Czy Episkopat powinien udzielić poparcia konkretnemu kandydatowi na prezydenta?</i>	<i>Jak Pan(i) sądzi, w jakim stopniu ludzie głosując w wyborach prezydenckich będą się kierowali stanowiskiem Episkopatu?</i>			
	W dużym stopniu	W małym stopniu	W ogóle	Trudno powiedzieć
Powinien	42	41	6	11
Nie powinien	30	48	10	12
Trudno powiedzieć	14	26	5	55
Ogółem	31	45	8	16

Opinie w kwestii znaczenia stanowiska władz duchownych dla decyzji wyborczych Polaków różnicuje przede wszystkim religijność ankietowanych. Największą rolę w tym względzie skłonne są mu przypisywać osoby głęboko religijne i często praktykujące (kilka razy w tygodniu). Prawie połowa spośród nich zakłada, że wyborcy w dużej mierze będą uzależniać swą decyzję od stanowiska Episkopatu. Znamienne, że rangę opinii władz kościelnych w podobnym stopniu doceniają osoby niewierzące i niepraktykujące (41% uważa, że duża część głosujących będzie brała pod uwagę stanowisko Episkopatu). Można sądzić, że o ile w przypadku osób głęboko religijnych ujawnia się tu osobisty punkt widzenia i poszanowanie dla autorytetu Kościoła, o tyle osoby niewierzące z racji swych przekonań mają skłonność do przeceniania roli, jaką Kościół może odegrać w wyborach.

Przekonanie, że zajmowane przez Episkopat stanowisko może w istotnym stopniu zaważyć na wynikach głosowania, nieco częściej wyrażają osoby z wyższym wykształceniem, deklarujące prawicowe poglądy polityczne, raczej mieszkańcy miast niż wsi, a spośród grup społeczno-zawodowych - prywatni przedsiębiorcy, przedstawiciele kadry kierowniczej, a także robotnicy niewykwalifikowani.

Niewielkie są natomiast różnice poglądów w elektoratach poszczególnych kandydatów. Ważność stanowiska Episkopatu dla wyników wyborów stosunkowo najbardziej doceniają osoby deklarujące poparcie dla Adama Strzembosza, Tadeusza Zielińskiego, Lecha Wałęsy, a także Hanny Gronkiewicz-Waltz. Niewielkie możliwości oddziaływania Episkopatu nieco częściej niż pozostali zakładają zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego, choć ich opinie nie odbiegają zbyt od przeciętnej.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płoćkie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, Episkopat stara się czy też nie stara wpłynąć na wyniki wyborów prezydenckich? (%)

	Stara się	Nie stara się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	84	9	7	1150
Płeć				
Mężczyźni	86	9	5	544
Kobiety	82	9	9	606
Wiek				
do 24 lat	85	10	5	156
25-34	91	4	5	206
35-44	86	8	5	243
45-54	88	8	4	195
55-64	81	12	8	168
65 lat i więcej	71	12	17	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	80	9	10	417
Miasto do 20 tys.	82	13	5	135
od 21 do 100 tys.	84	8	8	218
101-500 tys.	89	8	2	236
501 tys.i więcej mieszk.	88	6	6	144
Region				
Północny	87	11	2	147
Zachodni	82	9	8	119
Środkowo-zachodni	81	8	11	173
Środkowy	87	6	6	204
Wschodni	80	11	10	135
Południowo-wschodni	83	9	7	182
Południowo-zachodni	85	10	5	190
Wykształcenie				
Podstawowe	74	12	13	410
Zasadnicze zawodowe	89	6	5	308
Średnie	88	9	3	346
Wyższe	97	3	0	85
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	93	7	0	74
Prac. umysł.niż.szczepła	95	4	1	84
Pracownicy fiz.- umysł.	92	6	2	74
Robotnicy wykwalifikowani	89	6	4	144
Robotnicy niewykwalifik.	85	9	6	71
Rolnicy	83	12	4	63
Prywatni przedsiębiorcy	94	4	3	49
Bierni zawodowo				
Renciści	83	7	10	164
Emeryci	71	14	15	202
Uczniowie i studenci	82	13	4	53
Bezrobotni	82	12	7	93
Gospodynie domowe i inni	79	10	10	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	92	6	2	130
Sektor państwowy	90	7	4	161
Sektor prywatny	90	6	4	209
Spółdzielczość	100	0	0	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	78	12	10	232
125 - 199	83	9	8	177
200 - 274	85	9	6	279
275 - 324	84	10	6	164
325 i powyżej	90	7	3	221
Ocena własnych war. mater.				
Złe	81	10	10	420
Średnie	85	8	6	542
Dobre	88	10	3	187
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	21	4	66
Raz w tygodniu	82	10	7	638
Kilka razy w roku	90	5	5	327
W ogóle nie uczestniczy	82	6	12	120
Poglądy polityczne				
Lewica	92	6	2	169
Centrum	91	7	2	335
Prawica	81	14	5	293
Trudno powiedzieć	76	7	17	352

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, Episkopat powinien czy też nie powinien starać się wpłynąć na wyniki wyborów?

(%)

	Powinien	Nie powinien	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	74	6	1150
Płeć				
Mężczyźni	17	78	5	544
Kobiety	22	71	7	606
Wiek				
do 24 lat	20	72	9	156
25-34	15	84	1	206
35-44	17	79	4	243
45-54	14	82	5	195
55-64	23	71	6	168
65 lat i więcej	31	55	14	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	67	9	417
Miasto do 20 tys.	15	81	4	135
od 21 do 100 tys.	14	80	6	218
101-500 tys.	19	78	3	236
501 tys.i więcej mieszk.	19	77	4	144
Region				
Północny	14	81	4	147
Zachodni	14	77	9	119
Środkowozachodni	16	77	7	173
Środkowy	19	79	2	204
Wschodni	22	69	9	135
Południowo-wschodni	27	66	8	182
Południowo-zachodni	22	72	6	190
Wykształcenie				
Podstawowe	25	63	12	410
Zasadnicze zawodowe	16	80	4	308
Średnie	18	80	3	346
Wyższe	14	85	1	85
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	15	81	3	74
Prac.umysł.niż.szczebła	15	85	0	84
Pracownicy fiz.- umysł.	15	83	2	74
Robotnicy wykwalifikowani	16	82	2	144
Robotnicy niewykwalifik.	14	76	10	71
Rolnicy	15	85	0	63
Prywatni przedsiębiorcy	9	91	0	49
Bierni zawodowo				
Renciści	25	64	10	164
Emeryci	26	64	10	202
Uczniowie i studenci	23	69	8	53
Bezrobotni	22	69	9	93
Gospodynie domowe i inni	21	70	9	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	14	84	2	130
Sektor państwowy	20	76	4	161
Sektor prywatny	10	87	2	209
Spółdzielczość	30	70	0	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	17	75	8	232
125 - 199	17	78	5	177
200 - 274	24	68	8	279
275 - 324	17	78	6	164
325 i powyżej	20	77	3	221
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	73	8	420
Średnie	21	74	5	542
Dobre	18	79	3	187
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	45	11	66
Raz w tygodniu	25	68	7	638
Kilka razy w roku	8	87	4	327
W ogóle nie uczestniczy	7	87	6	120
Poglądy polityczne				
Lewica	6	93	1	169
Centrum	14	84	2	335
Prawica	37	59	5	293
Trudno powiedzieć	18	69	14	352

Tabela 3. Czy Episkopat, Pana(i) zdaniem, powinien czy też nie powinien udzielić poparcia konkretnemu kandydatowi na prezydenta?
(%)

	Powinien	Nie powinien	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	73	9	1150
Płeć				
Mężczyźni	18	75	6	544
Kobiety	19	70	11	606
Wiek				
do 24 lat	14	77	9	156
25-34	14	81	5	206
35-44	14	80	6	243
45-54	18	77	6	195
55-64	21	69	10	168
65 lat i więcej	34	50	16	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	67	12	417
Miasto do 20 tys.	16	78	6	135
od 21 do 100 tys.	18	75	7	217
101-500 tys.	16	78	6	236
501 tys.i więcej mieszk.	19	74	7	144
Region				
Północny	16	80	4	147
Zachodni	13	75	12	119
Środkowozachodni	13	77	10	173
Środkowy	17	77	6	204
Wschodni	24	66	10	134
Południowo-wschodni	24	66	10	182
Południowo-zachodni	21	69	9	190
Wykształcenie				
Podstawowe	25	60	15	410
Zasadnicze zawodowe	17	78	5	308
Średnie	14	79	7	346
Wyższe	9	89	2	85
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	11	85	4	74
Prac.umysł.niż.szczebła	11	81	7	84
Pracownicy fiz.- umysł.	11	84	5	74
Robotnicy wykwalifikowani	14	81	5	144
Robotnicy niewykwalifik.	29	66	5	71
Rolnicy	13	81	6	63
Prywatni przedsiębiorcy	13	84	3	49
Bierni zawodowo				
Renciści	26	63	11	164
Emeryci	25	59	16	201
Uczniowie i studenci	16	75	9	53
Bezrobotni	17	74	9	93
Gospodynie domowe i inni	18	71	11	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	13	83	5	130
Sektor państwowy	21	72	7	161
Sektor prywatny	11	85	4	209
Spółdzielczość	29	67	4	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	18	75	7	232
125 - 199	14	73	13	177
200 - 274	23	70	7	279
275 - 324	16	74	9	164
325 i powyżej	21	76	4	221
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	70	11	420
Średnie	19	73	8	542
Dobre	17	79	4	187
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	51	10	66
Raz w tygodniu	22	68	10	637
Kilka razy w roku	11	83	6	327
W ogóle nie uczestniczy	9	84	7	120
Poglądy polityczne				
Lewica	7	90	4	169
Centrum	14	80	6	335
Prawica	31	63	6	293
Trudno powiedzieć	18	66	16	352

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy Episkopat popiera konkretną osobę spośród kandydatów na prezydenta?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	24	21	1150
Płeć				
Mężczyźni	56	25	18	544
Kobiety	53	23	24	606
Wiek				
do 24 lat	48	31	22	156
25-34	66	16	18	206
35-44	61	23	16	243
45-54	62	21	17	195
55-64	51	28	21	168
65 lat i więcej	34	29	37	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	21	25	417
Miasto do 20 tys.	57	28	16	135
od 21 do 100 tys.	54	22	24	218
101-500 tys.	55	28	16	236
501 tys.i więcej mieszk.	54	28	18	144
Region				
Północny	61	21	18	147
Zachodni	52	32	16	119
Środkowozachodni	53	23	25	173
Środkowy	60	16	24	204
Wschodni	47	20	33	135
Południowo-wschodni	54	32	14	182
Południowo-zachodni	52	28	20	190
Wykształcenie				
Podstawowe	43	24	34	410
Zasadnicze zawodowe	60	21	20	308
Średnie	61	28	11	346
Wyższe	66	25	9	85
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	60	33	7	74
Prac.umysł.niż.szczebła	69	17	14	84
Pracownicy fiz.- umysł.	60	23	16	74
Robotnicy wykwalifikowani	64	22	15	144
Robotnicy niewykwalifik.	58	17	25	71
Rolnicy	56	21	23	63
Prywatni przedsiębiorcy	69	9	22	49
Bierni zawodowo				
Renciści	50	24	25	164
Emeryci	39	33	29	202
Uczniowie i studenci	53	38	9	53
Bezrobotni	48	24	28	93
Gospodynie domowe i inni	55	19	27	78
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	56	29	15	130
Sektor państwowy	72	18	9	161
Sektor prywatny	60	17	23	209
Spółdzielczość	57	29	13	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	51	24	24	232
125 - 199	61	20	19	177
200 - 274	56	23	21	279
275 - 324	54	23	23	164
325 i powyżej	54	30	16	221
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	23	23	420
Średnie	54	25	21	542
Dobre	57	25	18	187
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	31	41	27	66
Raz w tygodniu	52	27	21	638
Kilka razy w roku	61	16	23	327
W ogóle nie uczestniczy	60	22	18	120
Poglądy polityczne				
Lewica	70	19	12	169
Centrum	65	23	13	335
Prawica	47	36	17	293
Trudno powiedzieć	44	19	37	352

Tabela 5. W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, ludzie głosując w wyborach prezydenckich będą się kierowali stanowiskiem Episkopatu? 1 - W dużym stopniu; 2 - W małym stopniu; 3 - W ogóle nie będą tego brać pod uwagę (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	45	8	16	1150
Płeć					
Mężczyźni	31	50	9	11	544
Kobiety	31	41	8	20	606
Wiek					
do 24 lat	30	45	12	13	156
25-34	28	53	5	13	206
35-44	32	48	8	13	243
45-54	32	43	11	14	195
55-64	33	42	10	15	168
65 lat i więcej	31	35	6	27	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	46	9	19	417
Miasto do 20 tys.	26	50	6	18	135
od 21 do 100 tys.	38	35	10	17	218
101-500 tys.	33	46	11	11	236
501 tys. i więcej mieszk.	36	51	3	11	144
Region					
Północny	30	53	5	13	147
Zachodni	28	46	7	18	119
Środkowozachodni	29	44	11	16	173
Środkowy	35	45	4	15	204
Wschodni	37	35	10	18	135
Południowo-wschodni	25	48	7	20	182
Południowo-zachodni	32	42	14	11	190
Wykształcenie					
Podstawowe	29	38	10	23	410
Zasadnicze zawodowe	30	49	9	13	308
Średnie	32	49	7	12	346
Wyższe	39	48	5	7	85
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	39	53	3	5	74
Prac. umysł. niż. szczebla	33	45	11	11	84
Pracownicy fiz. - umysł.	27	55	7	11	74
Robotnicy wykwalifikowani	20	55	14	11	144
Robotnicy niewykwalifik.	39	36	10	16	71
Rolnicy	17	56	12	15	63
Prywatni przedsiębiorcy	55	40	2	4	49
Bierni zawodowo					
Renciści	40	33	5	22	164
Emeryci	27	43	9	21	202
Uczniowie i studenci	27	40	16	17	53
Bezrobotni	32	46	7	15	93
Gospodynie domowe i inni	25	43	6	26	78
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	37	46	10	8	130
Sektor państwowy	27	51	8	14	161
Sektor prywatny	34	47	9	9	209
Spółdzielczość	29	61	10	0	18
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	24	47	11	18	232
125 - 199	25	51	5	19	177
200 - 274	34	42	9	15	279
275 - 324	30	42	11	16	164
325 i powyżej	40	45	7	8	221
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	46	8	18	420
Średnie	29	45	9	17	542
Dobre	41	44	9	6	187
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	23	10	19	66
Raz w tygodniu	28	46	8	18	638
Kilka razy w roku	30	48	11	11	327
W ogóle nie uczestniczy	41	41	4	14	120
Poglądy polityczne					
Lewica	28	52	10	10	169
Centrum	33	50	8	9	335
Prawica	36	47	6	12	293
Trudno powiedzieć	26	35	11	28	352